

Stimularea Limbajului la copii

Priority CLINIC

din Pasiune pentru Comunicare

CUPRINS

1. Ce este limbajul

2. Care sunt cauzele întârzierii limbajului

3. Activități de stimulare a comunicării și verbalizării

3.

Miogimnastică și educarea respirației

Înțelegerea limbajului

Verbalizare

Socializare

Toate drepturile asupra conținutului aparțin **SC PRIORITY COACHING SRL**

Materialul se adresează părinților, cadrelor didactice și specialiștilor în terapia limbajului.

Pentru informații suplimentare, lămuriri vă puteți adresa d-nei Georgiana Ungureanu la contact@priority-clinic.ro

Ori de câte ori întâmpinați dificultăți în dezvoltarea copilului dvs. apălați la specialiști pentru evaluare și recomandări.

Convingerea noastră este ca resursa cea mai importantă este familia iar rolul specialiștilor (logopezi, psihologi, medici) este mai cu seamă de a informa și învăța familia cum să abordeze situația particulară a copilului.

1. Ce este limbajul

Limbajul este un *“sistem de comunicare alcătuit din sunete articulate, specific oamenilor, prin care aceștia își exprimă gândurile, sentimentele și emoțiile”*(DEX 2009).

Pentru domeniul psihologiei limbajul reprezintă un proces psihic de organizare a informațiilor și comunicare a lor. Limbajul nu există și se dezvoltă pur și simplu el este în strânsă relație și dependent de alte procese psihice cum sunt **gândirea, memoria, imaginația**. Limbajul este liantul acestora dar și forma de manifestare a lor.

Câte feluri de limbaj există

Limbajul expresiv și limbajul receptiv, respectiv ceea ce copilul comunică verbal și ceea ce el înțelege.

Între cele două pot exista decalaje uriașe uneori. Limbajul expresiv se formează și se dezvoltă pe baza celui receptiv.

În prima etapă copilul înțelege și diferențiază limbajul, apoi imită cuvintele simple și continuă să învețe noi cuvinte până trece la o etapă superioară de verbalizare în structuri complexe.

- **Limbajul extern** sub forma vorbită (dialog sau monolog) și scrisă, și limbajul intern (acel dialog avut în stare de veghe cu scopul de a regla informațiile primite și mesajul ce se dorește transmis)
- **Limbaj verbal** (sau expresiv), limbaj non-verbal (poziție, gesturi ce însoțesc comunicarea) și limbaj paraverbal (ton, timbru vocal, volum, inflexiuni verbale)

Câte feluri de limbaj există

Dintre funcțiile limbajului cele mai relevante sunt:

Funcția de comunicare,

ne permite să transmitem unei persoane sau unui grup idei, informații, cunoștințe.

Funcția afectivă

prin care transmitem sentimente, stări, emoții.

Mă opresc pentru a sublinia importanța factorului emoțional în comunicare.

Avansul tehnologiei a dus la existență multor aplicații pentru domeniul logopediei. Sunt lucruri extraordinare ce pot fi folosite, însă, mai ales în relația cu un copil, în procesul de învățare a comunicării nu ar trebui să lipsească contactul fizic, emoția transmisă față în față, privind împreună spre aceeași perspectivă.

Când există acest factor emoțional, bucuria de a fi împreună, comunicarea capată flux.

Funcția cognitivă, cu ajutorul căreia învățăm în permanență, ne clarificăm cunoștințele, ne fixăm rezultatele procesului de învățare.

Funcția practică prin care coordonăm activitățile efective.

Dăm indicații, oferim sugestii sau coordonăm mai multe persoane în același timp.

Funcția simbolică reprezentativă se observă mai ales prin atribuirea unei denumiri obiectelor și ființelor.

Nu e nevoie să avem mereu un măr, numai simpla pronunțare a cuvântului măr ne face să înțelegem despre ce e vorba.

Funcția ludică ne ajută să inventăm jocuri, să gândim activități distractive pentru copil, urmărind același obiectiv.

Funcția reglatorie cu ajutorul căreia putem interveni asupra comportamentului propriu sau al altora.

Cum se dezvoltă comunicarea

Comunicarea se dezvoltă progresiv.

În prima etapă copilul își face cunoscute interesele și nevoile sale prin limbaj corporal și sunete (plânge, privește, zâmbește, gângurește, își mișcă corpul etc).

Pe măsură ce crește copilul devine tot mai interesat de descoperirile pe care le face.

El comunică prin expresia chipului, se deplasează în direcția obiectelor și persoanelor, sunetele seamănă tot mai mult a vocale și consoane.

Un salt important este în etapa în care arată cu degetul, indică *DA/NU* dând din cap, emite sunete izolate, lalalizează și chiar spune primele cuvinte cu sens (baba, papa, mama etc).

Următoarea etapă firească este reprezentată de cuvinte-semne comunicate în mod sistematic.

Este normal să aproximeze unele cuvinte, să folosească un cuvânt pentru o categorie de cuvinte, să prezinte tulburări de pronunție (sunetul este aproape de fiecare dată imposibil de pronunțat). Este etapa cunoscută ca și **stadiul comunicatorului**.

O ultimă etapă este reprezentată de stadiul combinării cuvintelor în propoziții, fraze.

Conținutul comunicării este mai complex, se alătură părți de vorbire, se folosesc în mod uzual cuvinte de legătură, adjective, verbe la timpuri diferite.

Rolul familiei în dezvoltarea comunicării

Există trei motive principale pentru care familia este cheia succesului învățării comunicării unui copil:

Rolul familiei în dezvoltarea comunicării

1. Părinții au cea mai mare motivație, dorința ca un copil să vorbească.

2. Sunt cele mai constant persoane din viața copilului. Orice medic, terapeut, logoped, psiholog este pasager în viața copilului pe când părinții vor fi mereu acolo.

3. Există o relație deja formată, una firească, naturală. Pentru orice terapeut ia timp să își formeze o relație autentică, naturală, firească. Uneori în ciuda disponibilității acea relație nu reușește să se împlinească.

Rolul logopedului în dezvoltarea comunicării

Specialistul evaluează copilul și informează familia cu privire la nivelul dezvoltării limbajului.

Dar mai mult decât atât, oferă strategii și obiective pentru următorul nivel. La copilul mic este esențial ca intervenția din cabinet să fie făcută în prezență părintelui.

Părintele are ocazia să învețe cum să își angajeze în joc copilul, cum să creeze contextual situații de învățare, cum să răspundă cererilor copiilor.

Condiții pentru a comunica

Copilul vorbește când are ceva de spus și cuiva căruia să îi spună.

Copilul vorbește când înțelege de ce trebuie să vorbească. De cele mai multe ori pentru că are o nevoie.

Primele cuvinte ale copilului sunt mama (pentru atenție mai ales), papa (când îi e foame) și apa (când îi e sete).

2. Cauzele întârzierii limbajului

- Nestimularea copilului
- Suprastimularea
- Expunerea la ecrane
- O tulburare de dezvoltare (TSA)
- Retard mintal
- Apraxie
- Probleme de auz
- Hipotonie muscular
- Auz fonematic alterat
- Ritmul de dezvoltare al copilului

Tulburarea de spectru autist

Autismul este o tulburare de dezvoltare de origine neurobiologică și este considerată una dintre cele mai severe tulburări neuropsihiatrice ale copilăriei.

Apraxia

Incapacitatea sau afectarea realizării unor mișcări sau gesturi coordonate ca urmare a unor leziuni la nivelul sistemului nervos central dar care nu implică afectarea înțelegerii comenzilor verbale.

Autism virtual

Întârziere în dezvoltarea psihomotrică, întârziere în apariția și dezvoltarea limbajului cauzate de vizionarea excesivă a programelor TV sau a altor forme de realitate virtuală (mobil, tableta, calculator), în perioada de varstă 0-3 ani.

Ritm de dezvoltare

Fiecare copil are un ritm propriu de dezvoltare, unii copii ating mai târziu anumite borie în dezvoltarea lor și este ok.

Vezi și Stephen Camarata "Întârzierile de vorbire la copii"

3. Cauzele întârzierii limbajului

În mod obișnuit cea mai la îndemână activitate de miogimnastică este mestecatul de alimente cu diverse texturi.

Însă în cazul unui copil cu întârziere în dezvoltarea limbajului antrenarea aparatului articulator devine esențială. Iată ce puteți face acasă cu cei mici:

- Sa deschida și să închidă alternativ gura
- Să dea pupic
- Să umfle obraji
- Să imite mestecatul
- linsul buzelor
- limba pe cerul gurii (puteți folosi miere sau ciocolată pentru a stimula copilul să ducă limba sus)
- să facă cu ochiul
- căscatul
- masaj la nivelul obrazilor, bărbiei
- pentru masajul pe interiorul obrazilor folosiți dispozitive speciale sau o periută de silicon a bebelușilor la erupția dinților
- să miroasă floarea
- să stingă lumânarea
- să facă baloane de săpun
- sa sufle cu paiul apa din pahar
- sa mute cu ajutorul paiului o minge ușoară (poate fi făcută și din hârtie)
- să sufle morișca sau trompeta de petrecere
- să sufle o minge pe masă printr-un traseu pre-stabilit
- să inspire pe nas și să expire pe gură (2 secunde inspir -4 secunde platou-4 secunde expir)

Înțelegerea vorbirii

Este important să ne asigurăm că ceea ce îi spunem copilului are ecou. Cea mai simplă și la îndemână metodă este instrucțiunea/comandă.

Îi putem cere copilului să pună la coș, să își șteargă gura, să arate animăluțe, să de-a pagina, să vină la noi, să ne îmbrățișeze, să bată palma, să imite mișcări asociate cântecelor (ca de exemplu *Bate vântul frunzele, Ursul doarme și visează* etc). Ne asigurăm că un copil înțelege ceea ce se vorbește cu el când răspunde (non-verbal sau verbal).

Jocul este metoda cea mai importantă de învățare a copilului. Putem introduce jocuri cu reguli (pentru a învăța să aștepte rândul), jocuri de rol (de-a bucătarul, de-a mecanicul, la cumpărături etc.), jocul cu obiecte, jocuri cu marionete sau jucării de pluș etc.

O activitate recomandată pentru stimularea și îmbunătățirea înțelegerii este lectura.

Cititul se introduce cât mai devreme în rutina copilului

Iată câteva argumente pentru folosirea cititului :

- ◇ dezvoltă atenția și concentrarea
- ◇ Îmbunătățește vocabularul
- ◇ Dezvoltă imaginația și creativitatea
- ◇ Consolidează legătura afectivă cu părinții sau bunicii prin timpul efectiv petrecut împreună
- ◇ Învăță să comunice pe baza modelelor de comunicare și comportament
- ◇ Dezvoltă gândirea logică
- ◇ Modelează trăsături de personalitate
- ◇ Pregătește copilul pentru noi experiențe (mersul la grădiniță, apariția unui frate etc.)
- ◇ Dezvolta procesul de ascultare și înțelegere
- ◇ Facilitează învățarea literelor prin expunerea constantă la acestea

Verbalizare

Toate jocurile noastre ar trebui însoțite de verbalizare. Denumirea obiectelor uzuale, acțiunile desfășurate, descrierea evenimentelor sunt câteva metode la îndemana părinților sau bunicilor.

Onomatopeele (muu, ham-ham, bee, oac-oac etc.) ar trebui însoțite de denumirea ființelor respective, astfel copilul are în permanență asociată denumirea cu onomatopeele (Vaca face muu, Muu face vaca, Facem muuu cum face vaca etc.)

Pentru a avea toată atenția copilului este esențial să facem ca activitățile sau jocurile să fie FUN, să fie distractive.

În momentul în care copilul se distrează el devine atent și când este atent el învață.

Când lucrăm cu un copil care învață să comunice și care nu vorbește sau vorbește foarte puțin mai întâi adaptăm activitatea în sensul că ne poziționăm astfel încât să avem contact vizual și fizic, să ne poată privi cu ușurință.

Așadar, mai întâi ADAPTĂM jocul (ținem cont și de starea lui, de preferințe, de materiale sau jucării) iar apoi ADĂUGĂM cuvinte sau onomatopee, descriem activitatea (nu evităm verbele deși asta e tendința), imităm ceea ce el încearcă să spună.

După ce am ADAPTAT, am ADĂUGAT cuvinte ACORDĂM timp pentru ca cel mic să ia inițiativă (observăm cum reacționează, așteptăm un răspuns-non-verbal sau verbal, ascultăm pentru a răspunde cu mai multă sensibilitate copilului).

A verbaliza în momentul desfășurării acțiunilor nu înseamnă a vorbi exagerat de mult și fără pauze. Pauzele în vorbire îl ajută pe copil să înțeleagă mesajul, să găsească în minte răspunsul și să livreze feedback.

Antrenați-vă să îi oferiți timp de procesare și răspuns.

Alte activități pentru acasă

- Folosiți cărți și cartonașe pentru a le recunoaște (înțelegere) și denumi (verbalizare)
- Creați artistice: pictură, colaje, modelaj (plastelină sau lut)
- Numărați obiecte diverse pe stradă (de exemplu mașinile roșii, copacii cu flori etc.)
- Invățați poezii scurte

Unu, doi, trei

Baba la bordei

Curăță ardei

Pentru moș Andrei

- Socializare cu copii de aceeași vârstă (ideal care vorbesc mai mult sau mai bine)- ateliere, gradiniță, parc, prieteni, rude etc.

**Vă dorim succes și jocuri cu sens
împreună cu copilul
dumneavoastră !**

Priority CLINIC

Date de contact:

Bucuresti, Str Clăbucet nr. 46

Telefon: 0722 783 135

Mail: contact@priority-clinic.ro

Website: www.priority-clinic.ro